

Nr 166.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående medel till understöd för upprätthållande av luftfart mellan Malmö och kontinenten vid vissa tillfällen innevarande vinter; given Stockholms slott den 1 mars 1929.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Th. Borell.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 1 mars 1929.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, BORELL, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Borell:

När ångfärjeförbindelsen å Trälleborg—Sassnitzlinjen under innevarande vinter till följd av isbildning i Östersjön började bliva oregelbunden och detsamma var förhållandet med trafiken å linjen Gjedser—Warnemünde, träffade generalpoststyrelsen avtal med aktiebolaget Aerotransport om be-

Bihang till riksdagens protokoll 1929. 1 saml. 135 häft. (Nr 166.)

fordran av post medelst flygplan mellan Malmö och Hamburg (eller Lübeck) under tiden 12—18 februari. Sedermera träffades nytt avtal avseende tiden från och med den 19 februari. I ersättning skulle postverket betala 2 kronor per flygkilometer för enmotorigt flygplan (Junkers F 13) och 3 kronor 50 öre per flygkilometer för tremotorigt flygplan (Junkers G 23) ävensom försäkringspremier för ett tremotorigt och ett enmotorigt flygplan, för det enmotoriga flygplanet dock endast för första veckan. Denna gottgörelse till bolaget ansågs motsvara dess självkostnader. I enlighet med dessa avtal har alltsedan den 12 februari varje dag med undantag av den 14 februari, då flygning icke kunde utföras till följd av snöstorm, befordring av post medelst flygplan ägt rum mellan Malmö och Hamburg eller Lübeck. Vissa dagar, då postmängden varit stor, har såväl ett tremotorigt som ett enmotorigt flygplan måst tagas i bruk för postbefordringen. Det var från början avsett, att även några passagerare skulle få medfölja de tremotoriga postflygplanen, därvid ersättningen från postverket skulle minskas med de belopp, aktiebolaget Aero-transport uppbar av passagerarna; till följd av att postmängderna varit stora har emellertid passagerarbefordran med postflygplan blott i undantagsfall kunnat äga rum.

När isförhållandena i Östersjön blevo allt svårare och en mängd resande hos aktiebolaget Aerotransport gjorde förfrågan, huruvida icke passagerarbefordran med flygplan kunde anordnas, då ångfärjetrafiken å Trälleborg—Sassnitzlinjen vore inställd, inkom bolaget till Kungl. Maj:t med framställning om att lufttrafiken måtte få sättas i gång även för befordran av passagerare mellan Malmö och kontinenten. Bolaget anhöll att under en vecka få utföra en tur i vardera riktningen mellan Malmö och Hamburg med tremotorigt flygplan samt att subvention måtte utgå härför enligt vanliga grunder. Tillika hemställde bolaget, att subventionen icke måtte tagas av de för den ordinarie lufttrafiken beviljade medlen utan ordnas på annat sätt, enär eljest bolagets internationella förpliktelser beträffande årets trafik å Amsterdam- och Helsingforslinjerna icke kunde uppfyllas.

Med anledning av den sålunda gjorda ansökningen medgav Kungl. Maj:t den 15 februari 1929, att aktiebolaget Aerotransport skulle äga att under tiden till och med den 23 februari 1929 med tremotoriga flygplan idka luftfart mellan Malmö och Hamburg med högst en tur i vardera riktningen dagligen och under iakttagande av följande bestämmelser:

Luftfarten finge endast äga rum sådana dagar, då enligt meddelande från trafikinspektören vid statens järnvägar i Malmö ångfärjan icke på förmiddagen komme att avgå från Trälleborg till Sassnitz samt minst sex betalande passagerare anmält sig önska medfölja flygplanet; dock skulle luftfartsmyndigheten äga medgiva, att, jämväl å andra än nu nämnda dagar, då trängande behov av luftfart å ifrågavarande linje förefunnes, sådan luft-

fart undantagsvis finge äga rum. För utförd tur skulle bolaget från anslaget till understöd åt regelbunden luftfart äga uppbära understöd med 2 kronor 50 öre per flygkilometer.

Det sålunda meddelade tillståndet har förlängts att gälla till och med den 9 mars.

Vid vissa tillfällen, då ångfärja icke kunnat avgå från Trälleborg till Sassnitz eller då färja, som avgått från Trälleborg, måst återvända utan att kunna framkomma till Sassnitz, hava åtskilliga resande anhållit, att ett extra flygplan måtte sättas in för passagerarbefordran till Hamburg. Då det finnes möjlighet för aktiebolaget Aerotransport att med det tremotoriga flygplan, vilket användes för personbefordran, göra en extra tur från Malmö till Hamburg på eftermiddagen, sedan flygplanet återkommit till Malmö efter att hava fullbordat en tur, har Kungl. Maj:t medgivit, att i fall av behov även sådana extra turer få utföras. Efter en sådan tur återvänder flygplanet följande morgon från Hamburg till Malmö, och den ytterligare tur, som eventuellt bör utföras samma dag, får påbörjas något senare än vanligt. Enär det ansetts skäligt, att, om sådana extra turer anordnas, passagerarna få betala något mer än de för vanliga turer fastställda biljettpreisen (90 kronor för befordran från Malmö till Hamburg och 100 riksmark vid befordran i omvänd riktning), har biljettpriset för passagerare, som begagna extra tur, höjts till 120 kronor respektive 133 riksmark, varigenom subventionen kan minskas till 1 krona 75 öre per flygkilometer. Jämväl det sålunda meddelade tillståndet till extra turer har beviljats för tiden till och med den 9 mars.

Till följd av de sålunda av Kungl. Maj:t lämnade medgivandena har flygning med passagerare utförts den 21, 24, 25, 26, 27 och 28 februari. Dessutom hava extra turer verkställts den 24, 25 och 28 februari.

På grund av det luftfartsmyndigheten meddelade bemyndigandet har denna myndighet vidare medgivit, att en tur finge utföras även den 20 februari. Nämda dag avgick visserligen färjan från Trälleborg till Sassnitz, men nattåget från Norge och Göteborg var till följd av snöhinder så försenat, att det inkom till Malmö först efter färjans avgång. Enär det för en del av de tåget medföljande passagerarna var av vikt att icke behöva kvarligga i Malmö i avvaktan på att färja eventuellt nästa dag skulle avgå, medgavs, att ett flygplan finge befordra dem till Hamburg.

Flygturerna hava utförts programenligt, utan att någon nödlandning behövt företagas till följd av snötjocka.

Flygplanet från Malmö till Hamburg har vid alla turer haft så stor vikt av passagerare och deras bagage, som enligt luftvärdighetsbeviset är tillåtet. I motsatt riktning har så icke alltid varit förhållandet, beroende på att passagerarna ej erforderlig tid i förväg vetat, att flygplanet skolat avgå från Hamburg till Malmö. Enligt de av Kungl. Maj:t fastställda grunderna uppgår subventionen för en enkel flygtur mellan Malmö och

Hamburg till 827 kronor 50 öre och för en extra enkeltur till 577 kronor 50 öre. Sammanlagda understödet för de under tiden till och med februari månads utgång utförda turerna belöper sig till 13,317 kronor 50 öre. Därest högsta möjliga antal turer och extra turer med endast ett flygplan skulle komma att utföras, uppgår understödet per vecka till 15,627 kronor 50 öre.

Departements-
chefen.

Då isen i Östersjön hindrade ångfärjeförbindelsen mellan Trälleborg och Sassnitz men möjlighet fanns att med anlitande av ett av aktiebolaget Aerotransports tremotoriga flygplan uppehålla passagerartrafik mellan Skåne och kontinenten, ansåg jag, att denna möjlighet borde begagnas. I enlighet härmed har jag tillstyrkt Kungl. Maj:t att bevilja nämnda bolag erforderligt understöd för att kunna sätta igång befordran av passagerare mellan Malmö och Hamburg. Förutom att praktisk erfarenhet i flygning vintertiden med stora trafikflygplan härigenom vinnes kan på detta sätt, om ock i begränsad omfattning, den direkta passagerartrafiken mellan Skåne och Tyskland uppehållas utan avbrott.

Därest så skulle befinnas av förhållandena oundgängligen påkallat, torde extra turer i större omfattning än hittills få anordnas, vilket emellertid kan nödvändiggöra, att ytterligare ett flygplan insättes i trafik. Subventionen torde jämväl för dessa extra turer böra utgå efter 1 krona 75 öre per flygkilometer eller med 577 kronor 50 öre per extra enkeltur mellan Malmö och Hamburg. Såsom förut nämnts, gäller det av Kungl. Maj:t meddelade tillståndet till ifrågavarande flygtrafik för tiden till och med den 9 mars. Skulle ångfärjetrafiken även efter nämnda tidpunkt komma att hindras av is, lära understöd för upprätthållande av passagerartrafik med luftfartyg mellan Malmö och kontinenten i enlighet med förut angivna grunder fortfarande böra beviljas.

På sätt aktiebolaget Aerotransport meddelat, är det erforderligt, att den vid utgången av år 1928 återstående delen av det för innevarande budgetår beviljade anslaget till understöd av regelbunden luftfart eller 196,402 kronor 3 öre användes för att uppehålla den luftfart å Amsterdamlinjen i samtrafik med Koninklijke Luchtvaart Maatschappij voor Nederland en Koloniën och å Helsingforslinjen i samtrafik med finska aktiebolaget Aero O/Y, varom aktiebolaget Aerotransport träffat överenskommelse med dessa företag. Det är avsett, att luftfarten skall börja å den förra linjen den 8 april och å den senare den 1 maj samt att ingen dubblering av turerna skall, såsom förra året ägde rum, verkställas å Amsterdamlinjen, utan att det svenska och det holländska bolaget blott skola fullgöra en enkeltur per dag. Anslaget till understöd av regelbunden luftfart torde därför böra beredas så stor fyllnad, som motsvarar det understöd, vilket uppbäres av aktiebolaget Aerotransport för nu ifrågavarande luftfart under vintern; och synes denna fyllnad kunna utgå från det extra förslagsanslaget till oförutsedda utgifter. Erforderligt bemyndigande i sådant hänseende torde böra begäras av riksdagen.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att från anslaget till oförutsedda utgifter må för fyllnad i anslaget till understöd av regelbunden luftfart utanordnas ett belopp motsvarande det understöd, som enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder kan komma att utbetalas till aktiebolaget Aerotransport för luftfart mellan Malmö och kontinenten innevarande vinter vid tillfällen, då sådan trafik på grund av isförhållandena varit eller bliver erforderlig för uppehållande av förbindelsen med utlandet.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Hellenius.
